

Ammattikalastus ja Itämeri

Kaupallisten kalastajien
tiedotus- ja koulutusristeily

1.2.2023

Miina Mäki

John Nurmisen Säätiö

Missiomme on pelastaa
Itämeri ja sen perintö tuleville
sukupolville.

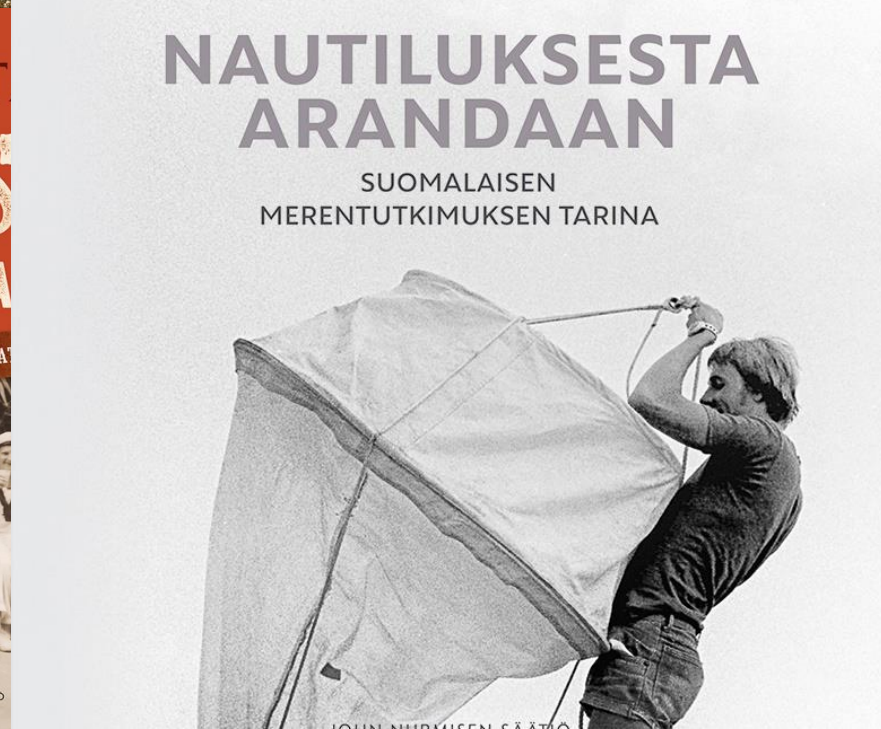
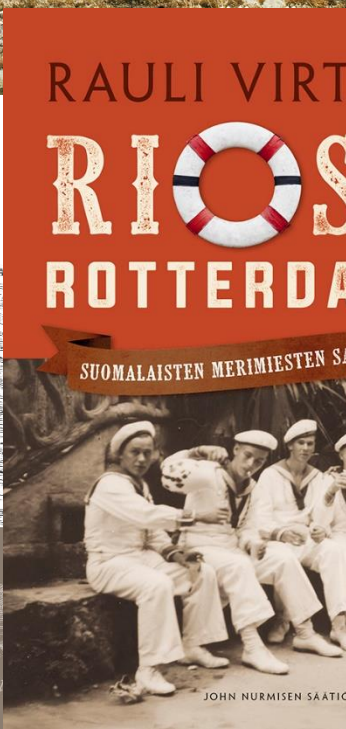
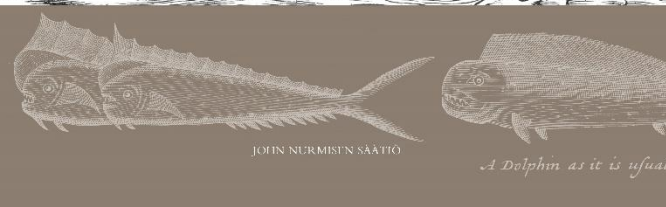
Elävä kulttuuriperintö

- Hyvinvoiva meri
- Elinvoimainen merikulttuuri
- Kannattavat elinkeinot

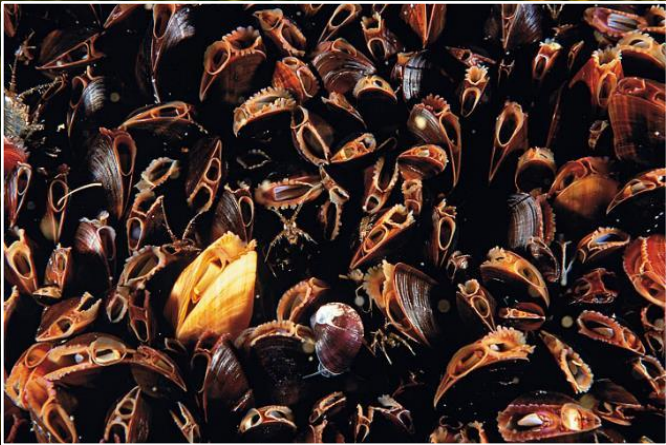
Kuva (Möjan satama): Pekka Turunen

Terve meri

- Rehevöitymisen vähentäminen
- Kemikaalikuorman pienentäminen
- Monimuotoinen meriluonto

Itämeren suurimmat haasteet: rehevöityminen ja ilmastonmuutos

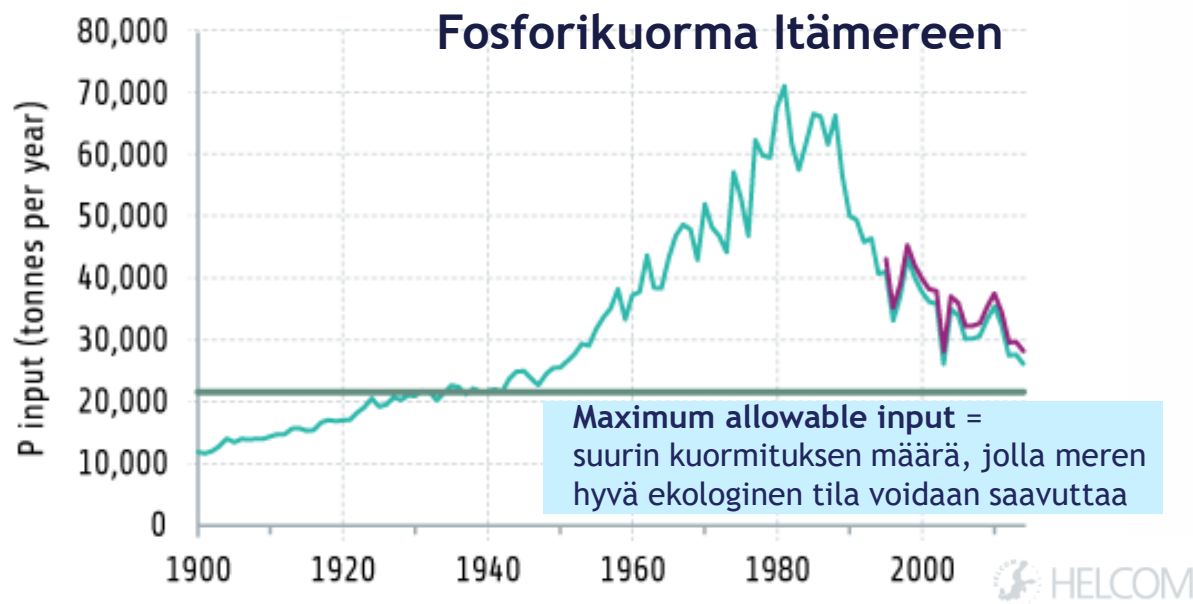
”The greater the eutrophication, the greater the
potential damage of the climate change.”

Baltic Eye, Baltic Sea Centre/Stockholm University

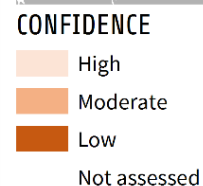
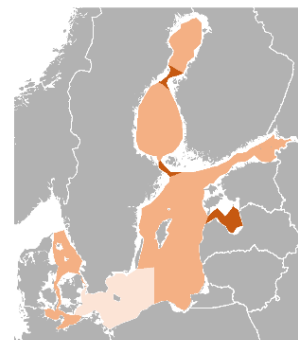
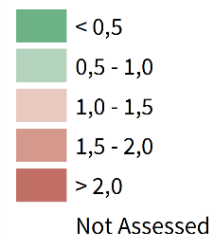
Itämeren tila

- 90% Itämeren alueista kärsii rehevöitymisestä.
- Suojelutyö on tuottanut tulosta, mutta toimien vaikutukset näkyvät vasta pitkän ajan kuluessa.
- Meriluonnon palautumisesta on jo merkkejä osalla merialueista.
- Ilmastonmuutos lisää rehevöitymistä ja muita paineita meriluonnon hyvinvoinnille.

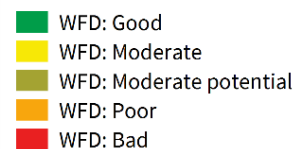

Integrated Eutrophication Status Assessment

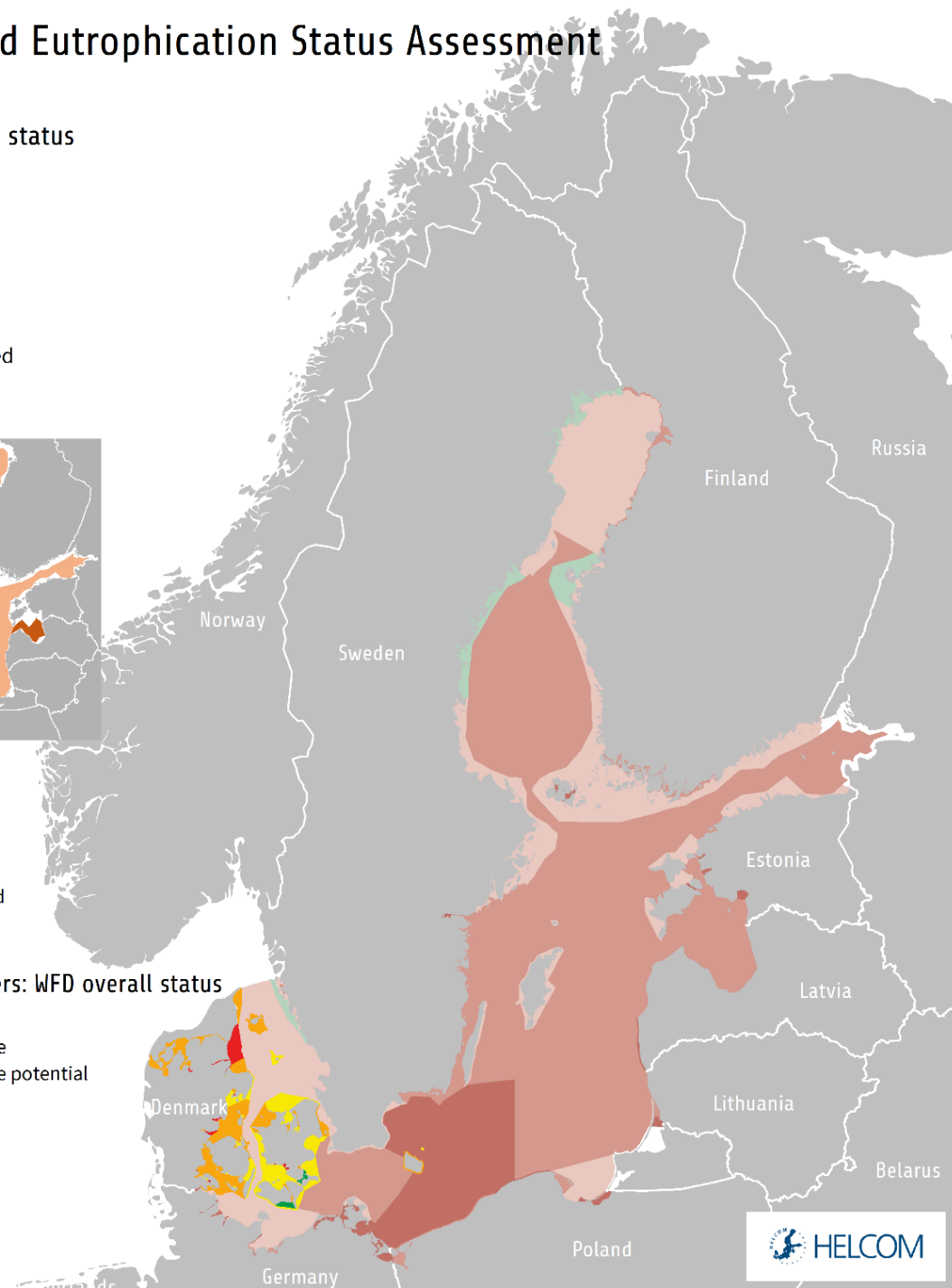
Eutrophication status

DK coastal waters: WFD overall status

150 km

Miten ilmastonmuutos vaikuttaa mereen?

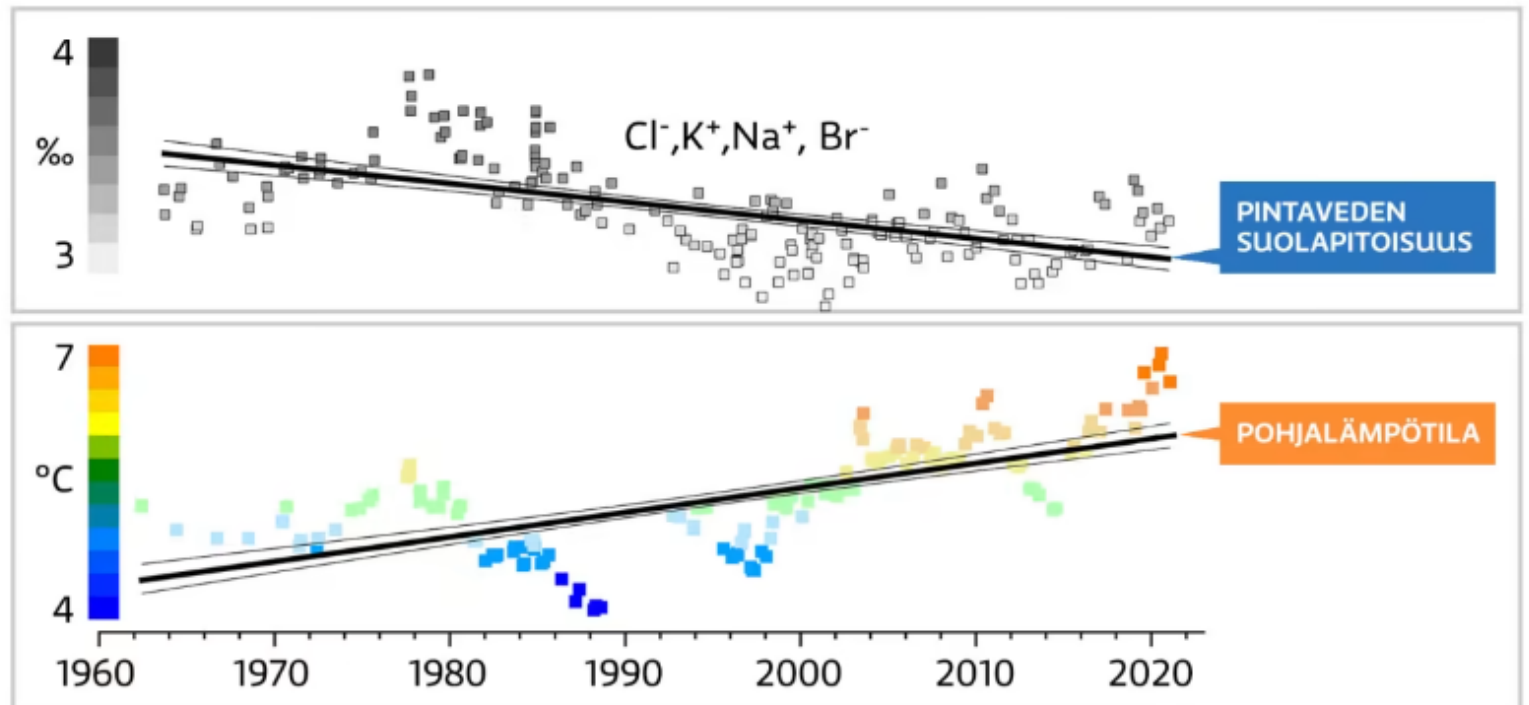
ILMASTONMUUTOKSEN SEURAUKSENA

- Sademäärä valuma-alueella kasvaa ja pintaveden suolaisuus alenee
- Ravinnevalumat maalta kasvavat
- Itämeren vesi lämpenee
- Leudot ja jäättömät talvet yleistyvät

MUUTOKSET ITÄMERESSÄ

- Sinileväkukinnat voimistuvat
- Hapettomat pohja-alueet laajenevat
- Meriluonnon monimuotoisuus kärsii
- Meren lajisto muuttuu

Itämeren lämpötilan ja suolaisuuden muutokset

lähde: Syke, Ilmatieteen laitos

Kuva: Jyrki Lyytikä / Yle

Meriekosysteemi muuttuu

Silakka

Selkämeren silakan kunto heikentynyt: "Voidaan puhua jopa nälkiintymisestä"

Poikasia on syntynyt paljon, mutta kookkaiden eli ruoaksi
käytettävien silakoiden laihtuminen herättää tutkijoissa huolta.

yle

Uutiset

Areena

Urheilu

Valikko

Tiede

Laihtunut silakka tekee lähtöä kohti suolaisempia vesiä – lämmennyt ja makeampi rannikko tekee monen avainlajin olot vaikeiksi

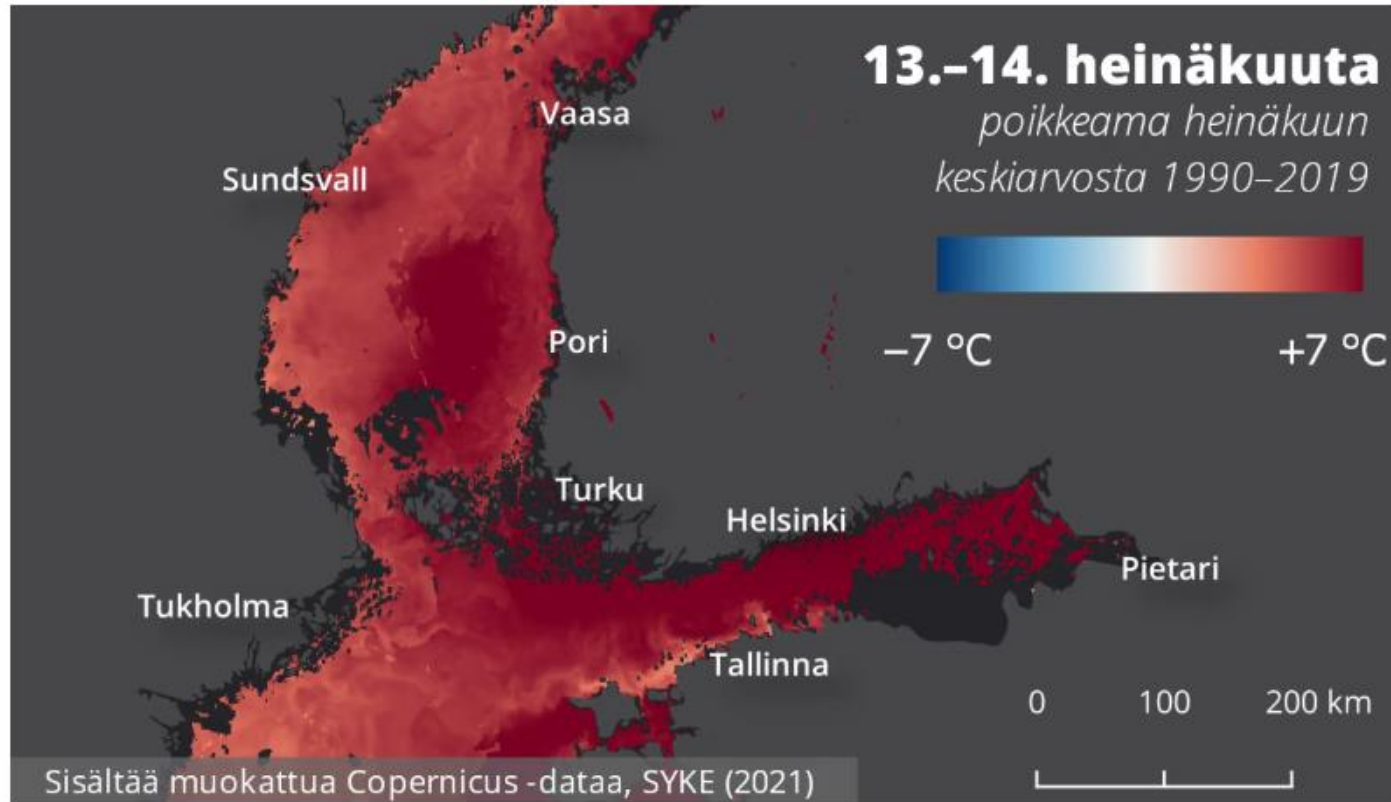
Alan teollisuudelle v
enemmän. Kuva: M.

Uuden tutkimuksen mukaan ilmastonmuutoksen vaikutukset ovat
edenneet Suomen rannikolla lajin kannalta osin riskirajoille.

Kuva: Luke - <https://www.luke.fi/fi/uutiset/selkamerella-kehittymassa-runsas-silakkavuosisiluokka-2021-kookkaiden-silakoiden-kunto-heikkenee-edelleen>

Ilmaston lämpenemisen vaikutukset merissä ovat globaaleja. Muutosten torjumisella on kiire.

Vuoden 2021 poikkeuksellisen lämmin heinäkuu nosti meriveden lämpötilat paljon keskimääräistä korkeammalla. Lämpötila vaikuttaa oleellisesti siihen, kuinka Selkämeren happivajaus kehittyy. Lämpöjaksojen ennustetaan yleistyvän ilmaston lämmetessä. Kuva: Syke

yle

Uutiset

Areena

Urheilu

Valikko

rehevöityneistä rantavesistä on havaittu isoja ilmastopäästöjä

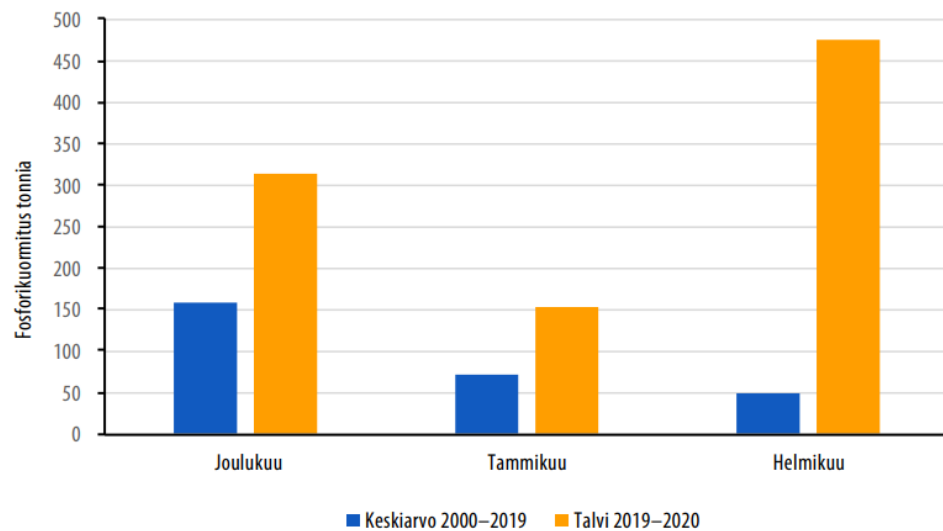
Itämeren rannikoilta on mitattu poikkeuksellisen korkeita lämpötiloja, jotka omalta osaltaan vaikeuttavat meren tilan parantamista.

Merialueet, joilla happipitoisuus on vähentynyt. Kuva: Leena Luotio / Yle, lähde: SYKE

Ilmastonmuutos lisää meren ravinnekuormaa

Kuva 8. Saaristomereen laskevien jokien fosforikuorma joulu-, tammi- ja helmikuussa 2000–2019 (siniset palkit) ja 2019–2020 (oranssit palkit)¹¹.

Lähde: Suomen merenhoidon toimenpideohjelma 2022-2027

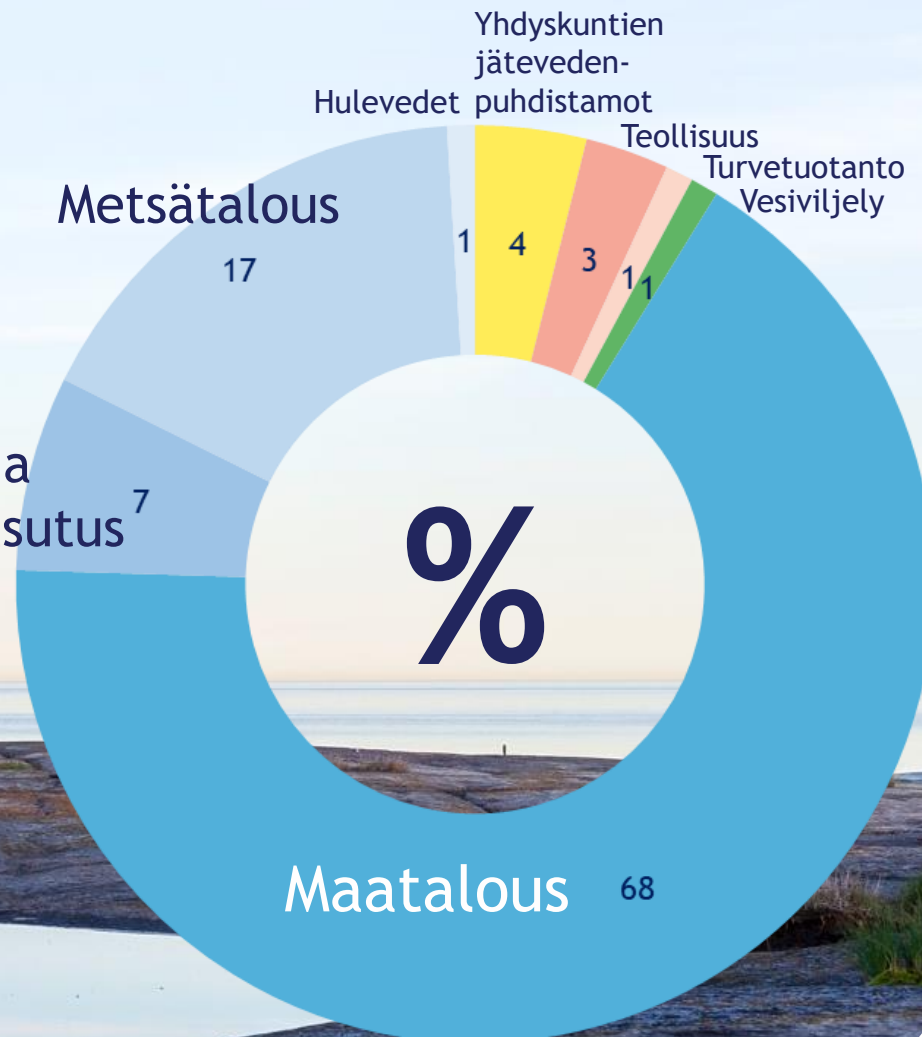

Mistä ravinnekuorma on peräisin?

Itämeren vuotuinen fosforikuormitus Suomesta on yhteensä n.3400t/v, ja vähennystarve 455t.

(Selkämeri 102t, Suomenlahti 353t)

Haja- ja loma-asutus⁷

Maatalous 68

Lähde: Suomen merenhoidon toimenpideohjelma 2022-2027

Mitä me teemme?

Etsimme vaikuttavimpia ja kustannustehokkaimpia keinoja vähentää Itämeren rehevöitymistä ja parantaa meren tilaa:

- 1) Suurimmat pistemäiset ravinnepäästöjen lähteet: jätevedenpuhdistamot, teollisuuslaitokset, lannoitekuljetukset
- 2) Hajakuormitus maa- ja metsätaloudesta
- 3) Mereen varastoituneet ravinteet, ”meren sisäinen kuormitus”
- 4) Haitallisten kemikaalien päästöt
- 5) Meriluonnon suojelu

Vähennämme Itämeren kuormitusta:

PARANTAMALLA ELÄIN- JA
KASVITUOTANNON
ALUEELLISTA
RAVINNETASAPAINOA

KEHITTÄMÄLLÄ
LANNOITTEIDEN KÄSITTELYÄ
SATAMISSA

KIPSIKÄSITTELEMÄLLÄ
PELTOJA

TEHOSTAMALLA
SUOMETSIENTEN
VESIENSUOJELUA

UUSI
PROJEKTI

VÄHENTÄMÄLLÄ
HAITALLISTEN AINEIDEN
PÄÄSTÖJÄ MEREEN

NIITTÄMÄLLÄ
RUOVIKOITA

Peltojen kipsikäsittely

Tavoitteena puolittaa
fosforikuorma pelloilta
vesistöihin

2016: Lieto

2018-2020: Vantaanjoki

2020-2021: Koko Itämeren alue (Gypsum Initiative)

2020-2025: Laajeneminen valtion KIPSI-hankkeeksi

2022-2024: Ahvenanmaa

Lantakierrätysshanke

Ongelma

Eläintuotannossa syntyvän lannan ravinteet ovat kasaantuneet alueille, joilla eläintuotantoa on paljon. Kun lantaa levitetään eläintiloja ympäröiville pelloille liikaa, suuri osa ravinteista huuhtoutuu vesistöihin.

Tavoitteet

- Tukea lantaravinteiden siirtoa eläintiloilta kasvintuotantoon alueille, joilla ravinteista on pulaa.
- Parantaa ruoantuotannon alueellista ravinnetasapainoa ja vähentää ravinnevalumia Itämereen.
- Tuottaa tietoa ja toimintamalleja, joita voidaan hyödyntää laajemmin lantaongelman ratkaisemisessa.

VALVE-metsähanke

- John Nurmisen Säätiön ja Metsähallituksen yhteishanke, joka toteutetaan yhteistyössä metsänomistajien kanssa
- Kohteena Tilanjoen valuma-alue, joka kuuluu Perämereen laskevaan Kiiminkijoen Natura-vesistöön

Tavoitteena

- Tehostaa metsätalouden vesiensuojelua valuma-alueen kattavalla suunnittelulla ja yhteistyöllä
- Toteuttaa konkreettisia vesiensuojelutoimia
- Luoda uudenlainen toimintamalli, jota voidaan hyödyntää kaikilla turvevaltaisilla metsätalousalueilla (Pohjanmaa, Kainuu, Etelä-Lappi)

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Kuva: Tommy Kankkonen / Vastavalo.net

Lähikalahanke 2015-2019

Baltic Fish 2019-2021

Tavoitteena

- Poistaa merestä ravinteita hoitokalastamalla särkikaloja
- Luoda markkinaehtoinen arvoketju särkikalatuotteille
- Nostaa kotimaisen ja Itämeren kalan imagoa ruokapöydissä

Kalastuksen rooli

Vuonna 2014 merestä poistui suomalaisen kalansaaliin mukana ravinteita määrä, joka vastasi 7 % Suomesta Itämereen tulevasta ihmisperäisestä typpikuormasta ja 25 % fosforikuormituksesta.

Kalastus tarvitsee tervettä merta!

KIITOS!

Vielä ei ole liian
myöhäistä.
Pelastetaan Itämeri
yhdessä.